

A pénzügyi-számviteli rendszerből nyert indikátorok szerepe az intézmények értékelésében

Dencsi József, Varró József, Balance Adó és Ügyviteli Szolgáltató Kft.

A pénzügyi típusú indikátorok kétféleképpen csoportosíthatók, kontrolling típusú és számviteli típusú indikátorokra. A kontrolling típusú indikátorok, részben a számviteli adatokra épülnek, de becsléseket is tartalmazva a vezetés napi döntéseinek a segítői. A számviteli típusú indikátorok a piac külső szereplőit tájékoztatják, és a pénzügyi befektetők, bankok számára fontosak. Cikkünk az indikátorok csoportosítását, felhasználását, értékelését mutatja be közérthetően.

Financial indicators can be divided into two groups, controlling and accounting type indicators. The controlling-type indicators are partly based on accounting data but contain estimations to help the daily decision making of the management. The accounting-type indicators inform the external actors of the market and they are important for the financial investors and banks. Our article presents the classification, the use and evaluation of these indicators.

AZ INDIKÁTOROK TÍPUSAI

Az indikátor, más néven mutató egy olyan szám, amelynek segítségével egy cél elérésének szintjét lehet szemléltetni. Az indikátorokat csoportosíthatjuk szakmai alapú, pénzügyi, műszaki, medicalis indikátorokra, illetve működés alapú forrás vagy input, kimenet vagy output, eredmény és hatás alapú indikátorokra. Jelen cikk keretei között a pénzügyi indikátorokkal, mutatókkal foglalkozunk.

A pénzügyi mutatószámok lehetnek számviteli megközelítésűek és kontrolling megközelítésűek.

A SZÁMVITELI TÍPUSÚ INDIKÁTOROK

A számviteli megközelítésű mutatók törvényi háttérét a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, a sajátos szervezetek, mint például egyesületek alapítványok, egyházak, közhasznú társaságok, sajátos szabályaira vonatkozó kormányrendeletek, a nemzeti és nemzetközi könyvvizsgálati standardok adják. Ide kell még sorolni azokat az általános szakmai szabályokat is, melyek törvényi háttér nélkül, az oktatás során és a szakma gyakorlása közben alakulnak ki és a számviteli szakmában általánosan elfogadottak.

Ez a jogszabályi háttér és környezet határozza meg a számviteli típusú mutatók jellemzőit. A számviteli típusú mutatók alapvetően a számvitel végeredményéből dolgoznak, vagy a mutatókat a számvitel állítja elő. A számvitel alap-

vetően eseményt követő eljárás, hiszen a könyvekben a gazdasági eseményeket csak azok felmerülése után lehet rögzíteni. Van mód természetesen a terv/tény adatokat együtt is feltüntetni és számolni a teljesítési százalékokkal, de ebben az esetben a terv/előirányzat csak mint viszonyítási alap játszik szerepet. A terv/előirányzati adatokat a költségvetési számviteli kimutatásokban nemcsak lehetőségként, hanem előírásként is rögzíteni kell.

A számviteli típusú mutatószámok alapvetően három típusát különböztetjük meg: **a vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetet** bemutató mutatószámokra.

A vagyoni helyzetet bemutató indikátorok a vizsgált intézmény, társaság számviteli beszámolójában szereplő vagyoni elemek egymáshoz viszonyított arányát vizsgálja. Ilyen mutatószám lehet pl. a tőkefeszültség, a tőke lefedettség mutatója, vagy a befektetett eszköz és saját tőke aránya. Mire jók ezek a mutatók? A gazdálkodó szervezetek tőkeszerkezetét mutatják. Vizsgálják egyrészt a forrás oldal elemeinek egymáshoz viszonyított arányát, vagyis, hogy a társaság, intézmény mennyiben a saját tőkéje felhasználásával és mennyiben idegen tőke bevonásával látja el gazdasági tevékenységét. E helyen szükségesnek tartjuk a saját tőke és az idegen tőke fogalmának közérthető meghatározását. A közérthetőség persze sokszor a pontatlansággal jár együtt, de ennek a cikknek nem számviteli továbbképzés, hanem ismeretterjesztés a célja. A saját tőke tehát az a tőkeelem, amit tulajdonosok az alapításkor betettek a cégbe, illetve amit később, mint megtermelt nyereséget bent hagytak a cégben. A tulajdonos természetesen lehet az állam, önkormányzat, magánszemély, társaság, vagy más szervezet is. A saját tőke növekedésének vannak más sajátos lehetőségei is, de ezekre most nem térek ki. Ezzel szemben az idegen tőke olyan tőkeelem, mely a tulajdonosoktól független külső forrásból származik. Ez a forrás lehet hosszú távú, mint például egy tízéves banki hitel, vagy akár egy-kétnapos forrás, mint például egy szállítói számla. Idegen tőkének számít a dolgozók bére is az elszámolt hónap utolsó napja és a bérfizetés napja közötti időben. Egy társaság megítélése szempontjából mindig jó, ha a saját tőke aránya az idegen tőkéhez képest magas. A vagyoni helyzetet bemutató mutatók másik fele az eszközök és azok forrása közötti viszonyt szemléltetik. Nem mindegy, hogy a milliárdos irodaház saját tőkéből, rövid lejáratú hitelből, vagy netán a szállítói számlák, az adó-, és járulékfizetések késedelmes kifizetéséből épült.

A pénzügyi helyzetet bemutató indikátorokat gyűjtőnéven likviditási mutatóknak is nevezzük. A pénzügyi helyzetet elemző mutatók elsősorban a fizetési képesség megtartása, megtarthatósága szempontjából fontosak. Ezek a

mutatók a különböző vagyoni elemeket viszonyítják a fizetési kötelezettségekhez. A mutatók egymástól abban térnek el, hogy a vagyonelemek mobilizálhatóságától függően kerülnek bele az egyik mutatóba és kerülnek ki a másikkól. A likviditási gyorsráta például a pénzeszközöket veti össze a rövid lejáratú kötelezettségekkel. Ez a mutató arra ad választ, hogy az adott pillanatban a (lejárt és nem lejárt) kötelezettségeim hány százalékát tudnám kifizetni. A többi mutató már feltételezésekbe bocsátkozik. Hány százalékát tudnám kifizetni a rövid lejáratú kötelezettségeimnek, ha az összes vevő számlámat most rögtön kifizetnék, vagy ha a készleteimet most rögtön mind el tudnám adni, stb. A mutatók elemzése nagyon fontos, mert önmagában az, hogy valakinek van egy milliárdos irodaháza, – mint azt az előző példánál érzékeltettük, – még nem ad kellő mélységű információt. Az sem mond semmit, ha azt látjuk, hogy egy cégnek milliárdos rövid lejáratú kötelezettsége van. Kérdés, ezt miből tudja kifizetni. El kell-e adnia az irodaházát? A normális ügymenet során a kintlévőségeiből mindig több folyik be, mint az adott időpontban az aktuális kötelezettsége? Az első esetben a cég pénzügyi helyzete ingatag, míg a másodikban ugyanannyi kötelezettség mellett stabil.

Külön említést kell tennünk a pénzügyi mutatók egy sajátos eleméről, ami a cég pénzteremtő képességét méri, és amit szép magyar kifejezéssel a számviteli törvényünk cash flow-nak nevezett el. Sajnos a jogalkotók erre az angol kifejezésre nem találtak magyar megfelelőt, így az általam, és sokan mások által használt pénzteremtő képesség elnevezés sem fejezheti ki kellően a pénzügyi mutató tartalmát. Ennek a mutatónak a megalkotása valójában a kétféle, a pénzforgalmi és az üzemgazdasági szemlélet keverésének eredménye. A költségvetési számvitel a pénzforgalmi szemléletet részesíti előnyben, ahol (leegyszerűsítve) a gazdasági eseményeket nem felmerülésükkor, hanem a pénzmozgáskor rögzítjük a könyvekben. A gyógyszer számla abban a hónapban kerül rá a betegellátó osztályra, amelyik hónapban kifizették. Az üzemgazdasági szemléletű könyvelés a gazdasági eseményeket akkor rögzíti, amikor az megtörtént, ezt alkalmazzák a gazdasági társaságok. A gyógyszer számla abban a hónapban lesz költség, amikor a gyógyszert felhasználták. A cash flow mutató az üzemgazdasági szemléletű könyvelésbe csempész bele egy kis pénzforgalmi szemléletet. Valójában ez a mutató az üzemgazdasági szemléletű eredményt korrigálja a pénzmozgással nem járó költségekkel. Például: egy cégnek két millió forint az adózás előtti eredménye és három millió forint olyan értékcsökkenést számolt el, melyhez tartozó beszerzés nem tárgyévi. Minden egyéb tényezőt figyelmen kívül hagyva a cég pénzteremtő képessége az adott évben ötmillió forint volt. Bár az értékcsökkenést költségként elszámoltuk, az adott évben pénzt erre nem adtunk ki.

A jövedelmi helyzetet bemutató indikátorok az elért bevételt, jövedelmet viszonyítják valamelyik másik számviteli értékhez. Ezekből a mutatókból tudhatjuk meg, hogy az adott évben a cég milyen hatékonysággal működött. Kíváncsiak lehetünk az árbevétel arányos, az eszköz arányos,

vagy a saját tőke arányos nyereségre. Az árbevétel arányos nyereség azt mutatja meg, hogy adott forgalom milyen mértékű nyereséget képest termelni. Az eszköz arányos jövedelem a tevékenység eszközigenységét mutatja meg. Egy kis eszközigenyű tevékenység, pl. egy tanácsadó cég eszközarányos nyeresége lehet óriási, míg esetleg az árbevétel és külső szakértők igénybe vétele miatt az árbevétel arányos eredmény kicsi. A tulajdonosok számára talán a saját tőke arányos eredmény a legfontosabb. Ez azt mutatja, hogy a tulajdonos mikor jár jobban, ha beteszi a pénzt a bankba, vagy ha ebben a vállalkozásban tartja, vagy esetleg egy jobban jövedelmező területen fekteti be.

Van-e jogosultsága a jövedelmi helyzetet bemutató indikátoroknak költségvetési intézmények és non-profit társaságok esetében? Költségvetési intézménynél a számvitel a „jövedelmet” nem tudja értelmezni, itt pénzmaradvány és tartalék van. Non-profit társaságok esetében viszont igenis van értelme az ilyen típusú mutatóknak, mert ezek a hatékonyságot fejezik ki. Attól, hogy egy társaság nem osztalék elérésére törekszik, még hatékonyan kell működnie, az elért nyereséget azonban nem felosztja, hanem a közhasznú céljainak teljesítésére, – saját vagyonának gyarapítására – fordítja.

Az eddigiekből láthatjuk, hogy önmagában egyik mutató sem ad egyértelmű képet egy adott cég helyzetéről. Ezeket a mutatókat együttesen kell kezelni, és azok eredőjéből vonhatunk le következtetéseket. Állhat a csőd szélén egy olyan cég, amelynek az árbevétel arányos jövedelmezősége kimagasló, de a megtermelt jövedelem mértéke elenyésző a cég vagyonához, és kötelezettségeihez képest. Ugyanígy kis jövedelmezőségű cég is hozhat olyan saját tőke arányos jövedelmet, ami kiemelkedő, abból az okból következően, hogy az adott tevékenység kis tőkeigényű és nagy forgalmú.

Lássuk ezt most egy konkrét példán. Egy cég egyszerűsített éves beszámolójának adatait mutatja az 1. ábra.

200.. évi záró				
Egyszerűsített éves beszámoló mérlege				
Eszközök (aktívák)				
Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) módosításai	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök (2+3+4 sorok)	88661	0	87192
2.	I. Immateriális javak	105		99
3.	II. Tárgyi eszközök	88556		87093
4.	III. Befektetett pénzügyi eszközök	0		
5.	B. Forgóeszközök (6-9. Sorok)	70087	0	61524
6.	I. Készletek	0		0
7.	II. Követelések	36615		27157
8.	III. Értékpapírok	0		0
9.	IV. Pénzeszközök	33472		34367
10.	C. Aktív időbeli elhatárolások	98		96
11.	Eszközök (Aktívák összesen)	158846	0	148812

200.. évi záró
Egyszerűsített éves beszámoló mérlege
Források (passzívák)

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	eFt	
			Előző év(ek) módosításai	Tárgyév
a	b	c	d	e
12.	D. Saját tőke (13-15+16+17+18+19+20. Sor)	100533	0	95293
13.	I. Jegyzett tőke	7000		7000
14.	13. Sorból visszavásárolt Tulajdonosi részesedés névértéken	0		0
15.	II. jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-)	0		0
16.	III. Tőketartalék	0		0
17.	IV. Eredménytartalék	91024		93533
18.	V. Lekötött tartalék	0		0
19.	VI. Értékelési tartalék	0		0
20.	VII. Mérleg szerinti eredmény	2509		-5240
21.	E. Céltartalék			
22.	F. Kötelezettségek (23-25. Sorok)	58253	0	53509
23.	I. Hátrasorolt kötelezettségek	0		0
24.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0		0
25.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	58253		53509
26.	G. Passzív időbeli elhatárolások	60		10
27.	Források (passzívák) összesen	158846	0	148812

200.. évi záró
Egyszerűsített éves beszámoló
"A" Eredménykimutatása
(összköltség eljárással)

Tétel- szám	A tétel megnevezése	Előző év	eFt	
			Előző év(ek) módosításai	Tárgyév
a	b	c	d	e
I.	Értékesítés nettó árbevétele	116915	0	62224
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0
III.	Egyéb bevételek	869	0	41
IV.	Anyagjellegű ráfordítások	85538	0	40995
V.	Személyi jellegű ráfordítások	13308	0	7363
VI.	Értécsökkenési leírás	6589	0	8628
VII.	Egyéb ráfordítások	7447	0	7947
A.	Üzemi (üzleti) tev. eredm. (I+II+...-IV-V-VI-VII.)	4902	0	-2668
VIII.	Pénzügyi műveletek bevételei	346	0	132
IX.	Pénzügyi műveletek ráfordításai	1703	0	2097
B.	Pénzügyi műveletek eredménye (VIII.-IX.)	-1357	0	-1965
C.	Szokásos vállalkozási eredmény (+A.+B.)	3545	0	-4633
X.	Rendkívüli bevételek	0	0	0
XI.	Rendkívüli ráfordítások	0	0	0
D.	Rendkívüli eredmény (X.-XI.)	0	0	0
E.	Adózás előtti eredmény (+C.+D.)	3545	0	-4633
XII.	Adófizetési kötelezettség	1036	0	607
F.	Adózott eredmény (+E.-XII.)	2509	0	-5240
G.	Mérleg szerinti eredmény	2509	0	-5240

1. ábra
Példa vállalkozás beszámoló mérlege

A példa vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét kifejező indikátorokat a 2. ábra mutatja:

A vagyoni, pénzügyi jövedelmi helyzet értékelése (%):

	előző év	tárgyév
Saját tőke aránya, (Saját tőke/Idegen tőke):	172,40	178,05
Tőkefeszültségi mutató (Idegen tőke/saját tőke):	58,00	56,16
Eladósodottsági mutató (Kötelezettségek/Saját tőke):	57,94	56,15
Tőkeerősség (Saját tőke/Mérleg főösszeg):	63,29	64,04
Likviditási mutató (Forgóeszközök/Rövid lej. köt.):	120,31	114,98
Likviditási gyorsráta: (Forg.eszköz-készlet/Röv.lej.köt.)	120,31	114,98
Tőkearányos jövedelmezőség:(Adózott er./Saját tőke)	2,50	-5,50
Árbevétel arányos jövedelmezőség (Ad. eredm./Nettó árbevétel):	2,15	-8,42
Eszközarányos jövedelmezőség (Adózott er./Eszk. összesen):	1,58	-3,52

2. ábra
A példa vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét kifejező indikátorok

A pénzügyi befektetőket ezek az adatok érdeklik igazán. Mit is látunk? A tárgyevi veszteség óvatosságra int, de a saját tőke jelentősen meghaladja az idegen tőkét. Jelenleg a saját tőke 95 millió forintot áll. Van 27 millió forint követelés és 87 millió forint befektetett eszköz. Feltételezve, hogy a könyvvizsgáló megfelelő gondossággal járt el, ez a cég minimálisan 95 millió forintot ér. A likviditási mutatók is kifejezetten jók, ami azt mutatja, hogy a cégvásárlás viszonylag kis kockázattal jár. A jövedelmi helyzet vizsgálata során már borúlátóbbak lehetünk, hiszen a cég a tárgyévben veszteségbe fordult át, aminek az igazi oka az árbevétel drasztikus csökkenése. Mint pénzügyi tanácsadó a nyilvános adatokból tájékozódva csak azt mondhatom az ügyfelemnek, hogy megéri megvenni a céget, de csak akkor, ha 95 millió forintnál kevesebb ad érte. A pontos ár meghatározásánál figyelembe kell venni a vevő profit elvárását, a továbbértékesítés, vagy az esetleges megszüntetés költségeit. Ez a cég a bemutatott mérleg adatok alapján, pénzügyi befektetői szemmel nézve gazdaságosan nem működtethető.

Vizsgáljuk meg ugyanezt a céget kontrolling típusú indikátorok szemszögéből is, előbb azonban néhány definíció.

A KONTROLLING TÍPUSÚ INDIKÁTOROK

A kontrolling az általánosan elfogadott meghatározása szerint a vezetés alrendszere, amely a tervezést, az ellenőrzést, valamint az információ-ellátást koordinálja. A kontrolling tevékenységet a kontroller végzi. A kontroller fő feladata a vezetés támogatása munkájával. Nem ellenőri feladatai vannak, de feladata gondoskodni arról, hogy mindenki képes legyen ellenőrizni saját tevékenységét. Ennek a feladatnak az ellátásához össze kell vetnie az elvárásokat a megvalósulással, pénzügyi területen – a saját fogalmainkat használva – a tervet a ténnyel. A terv és tény adatok eltéréseit meg kell vizsgálni és elemezni szükséges, majd az

elemzés eredményeit egyeztetni kell a feladat- és hatáskörrel rendelkező vezetőkkel. Az egyeztetést követően van mód annak megállapítására, hogy az elemzés eredményeképpen kimutatott eltérések olyan mértékűek és irányúak-e, melyek szükségessé teszik a vezetői szintű beavatkozást a folyamatokba. A beavatkozás már nem kontrolleri, hanem vezetői feladat, a kontrollert legfeljebb a beavatkozás által kiváltott hatásokat vizsgálhatja újra, azok teljesüléséről, eredményeiről számolhat be.

A kontrolling tehát a belső irányítási rendszer kiemelt része, amely az irányítási funkciók közül az alábbiakat végzi:

- Tervezés (stratégiai és operatív)
- Terv-tény adatok összevetése
- Eltérések elemzése, ellenőrzése

A kontrollernak munkája során vizsgálnia kell a vezetés által meghatározott cél megvalósulását, fel kell tárnia azokat a szűk keresztmetszeteket, melyek akadályozhatják a cél megvalósulását, az elemzéseket költségtudatosan, de a jövőbeni feladatok figyelembevételével kell elkészítenie. Az egészségügyben a kontrollernak rendelkezésére állnak a pénzügyi tervek, betegforgalmi, és számviteli adatok. A kontrolling típusú indikátorok között megkülönböztethetünk költségek, bevétel, eredmény és teljesítmény orientált indikátorokat. A különböző orientáltságú indikátorok ugyanabból az adatbázisból dolgozva a működési folyamatok más-más szeletét vizsgálják. A teljesítmény típusú indikátorok készítésének az egészségügyben azért van fontos szerepe, mert a természetes mértékegységekben mért teljesítmény sokszor pontosabb információval szolgál, mint a teljesítmény forintra átváltott értéke. A szakrendeléseken egy adott időtartamon belül ellátott betegek száma a teljesítmény, míg ezen időszak alatt megszerzett OEP támogatás a bevétel orientált indikátorok által készült mutató. A költségek az ugyan ezen szakrendelésen jelentkező kiadást, az eredmény pedig a bevétel és költség eredőjét mutatja. Mivel a bevételt, az adott szolgáltatás ellenértékét nem a piac szabályozza, hanem egy szabályozott (állami kézben levő) piacról beszélhetünk, egy-egy szakrendelésen dolgozó munkatársaink, vagy magának a szakrendelésnek a pénzügyi megítélését nem végezhetjük el pusztán az eredményorientált indikátorok elemzésével. A torz bevételi szerkezet miatt egy teljesítmény és költség szempontból szakmailag kiválóan teljesítő szakrendelés akár tartós veszteséget is mutathat. Ugyanígy lehetséges, hogy egy másik rendelés csak a rossz bevételi rendszerből következően laza költséggazdálkodás mellett is nyereséges. Többször tapasztalhattuk kórházi környezetben, hogy az egyik osztály egyik pillanatról a másikra az enyhén, de tartósan veszteséges állapotból, kiemelkedően nyereségesé vált, holott sem a kórház, sem az osztály vezetése az addigi gyakorlaton nem változtatott semmit. Semmi más nem történt, mint az OEP belátta, hogy rossz a besorolása az illető szakmának és a következő évben jelentősen megemelte a finanszírozást. Azt, hogy egy osztály, szakrendelés, szakma stb. milyen szinten teljesít, csak a hasonló körülmények és feltételek mellett teljesítő másik osztállyal stb. való összehasonlítás után tudjuk megítélni. Ezt

az összevetést segítik a különböző mutatószámok, erre mutat példát a 3. ábra.

Megnevezés	Sebészet		Belgyógyászat		Fül-Orr-Gégész	
	előző év	tárgyév	előző év	tárgyév	előző év	tárgyév
Értékesítés nettó árbevétele	51000	25000	30000	30000	35915	7224
Aktivált saját teljesítmények értéke						
Egyéb bevételek	400	41	300	0	169	0
Anyagjellegű ráfordítások	38000	15000	22000	15000	25538	10995
Személyi jellegű ráfordítások	5000	2000	3000	2000	5308	3363
Értékcsökkenési leírás	1000	900	3000	3500	2589	4228
Egyéb ráfordítások	3000	3500	2000	2100	2447	2347
Ézemi (üzleti) tev. eredm.	4400	3641	300	7400	202	-13709

3. ábra
Három osztály összehasonlító számviteli adatai.

Eddig csak a számviteli adatok tevékenységenkénti boncolását végeztük el. Három szakmás intézményt feltételeztünk. A számokból látható, hogy a három szakma három irányba haladt. A sebészet csökkenő forgalmú, de nyereséges, a belgyógyászat megtartotta a bevételét a bér és anyagköltség csökkentése mellett, míg a gégeészet bevásárolt egy nagy értékű műszert, miközben a bevétele ötdéresé esett vissza. A helyzet tisztázásában segíthetnek a naturáliákat is tartalmazó kontrolling adatok (4. ábra).

Megnevezés	Sebészet		Belgyógyászat		Gégész	
	előző év	tárgyév	előző év	tárgyév	előző év	tárgyév
Egy napra jutó bevétel eFt	204,0	100,0	120,0	120,0	143,7	28,9
Egy orvosra jutó bevétel eFt	28,56	35,00	28,00	42,00	18,95	6,01
Egy napra jutó esetszám	105	60	110	80	75	20
Egy esetre jutó bevétel Ft	1943	1667	1091	1500	1915	1445
Egy esetre jutó bérköltség Ft	216	152	124	114	322	764
Egy esetre jutó összes költség Ft	1790	1427	1091	1130	1914	4187
Egy esetre jutó eredmény Ft	152	240	0	370	2	-2742

4. ábra
A három osztály kontrolling adatai

A kontrolling típusú indikátorok már árnyaltabb képet mutatnak. Ez alapján már el lehet gondolkozni a cég jövőjéről. A gégeészettel nagy baj van, de a sebészet és a belgyógyászat fajlagos eredmény mutatói javultak. Nyugtalanító ugyanakkor a sebészet több, mint 50%-os bevétel kiesése. Abban az esetben, ha az intézmény vezetői elfogadható magyarázatot tudnak adni a sebészet és a gégeészeti ilyen mértékű bevételecsökkenésére (például a műtéti szárny fél éves rekonstrukciója), akkor egy szakmai befektető komolyan elgondolkozhat érdemes-e ide befektetni.

A PÉNZÜGYI-SZÁMVITELI ÉS KONTROLLING INDIKÁTOROK VISZONYA

A kétféle típusú indikátorban közös, hogy kiindulási alapjuk a számvitel. A számviteli típusú indikátorok a pénzügyi

adatokhoz ragaszkodva, azokat tovább elemzik. A kontrollíng típusú mutatószámok a számviteli adatokat részben kiindulási alpnak tekintik, részben pedig „kontrollálásra”, az előrejelzések megvalósulásának visszacsatolására használják, illetve a számviteli tényadatokat kalkulált értékekkel eltéríthetik. A kontrollernek sokszor „nincs ideje” megvárni a tényadatokat, azokat becsült adatokkal helyettesíti. A számvitel csak jelentős késéssel tudja követni az eseményeket, még akkor is, ha a könyvelés naprakész. Az előző havi közüzemi számlák, bérszámfejtési adatok (elszámoló hivatali számfejtést feltételezve) a tárgyhót követő hó második felében állnak rendelkezésre. A tárgyhavi beavatkozáshoz az elemzésekre a hónap első napjaiban van szüksége a vezetésnek, ezért szükség van becslési eljárásokra is.

A számviteli típusú mutatók a tényadatokra épülnek, pontosak és tényszerűek. Ezen előnyük mellett hátrányuk, hogy a napi döntések, beavatkozások támogatására kevésbé alkalmasak.

E két eltérő tulajdonság meg is mutatja a kétféle típusú mutatószámok eltérő alkalmazási területeit. A kontrollíng típusú mutatószámok a napi vezetési problémák megoldásában segítenek. Megmutatják egy adott terület eredményességét, költséghatékonyaságát stb, illetve ezek változásait.

A vezetés ezen adatok alapján időben tud beavatkozni a folyamatokba.

A számviteli típusú mutatószámok a mélyebb elemzés eszközei, és hosszú távú elképzelések, elvárások igazolására alkalmazhatók. Ezek azok a mutatószámok, melyek a gazdasági társaságok esetén nyilvánosak, a piac különböző szereplői ezekhez jutnak hozzá, ezeket elemzik. Itt nem napi aktualitású adatokra, hanem több év adatának együttes elemzésére van szükség. Egy külső befektető először ezeket az adatokat vizsgálja meg, ezek alapján dönti el, egyáltalán le kíván-e ülni a tárgyalóasztalhoz. Banki ügyleteknél szintén ezek az indikátorok a meghatározóak.

A bemutatott kétféle megközelítés két különböző eredményt hozott. A számviteli típusú indikátorok alapján nézve a vizsgált intézményt, a piac külső szereplői valószínűleg nem is jutnak el a megvásárlás, befektetés gondolatáig, vagy ha igen, akkor csak spekulációs céllal. A mélyebb elemzésre igényt tartó befektető már láthat fantáziát a cégben. Az intézményvezetőknek ezért igenis foglalkozniuk kell a számviteli típusú indikátorokkal is, hiszen aki befektetési szándékkal tallóz a nyilvános adatok között, az nem a bemutatott intézményhez hasonló számokkal rendelkező cégre kattint majd rá.

A SZERZŐK BEMUTATÁSA

Dencsi József a Közgazdaságtudományi Egyetem pénzügyi szakát végezte. Okleveles adótanácsadó, könyvvizsgáló, általános, pénzügyi intézményi és költségvetési minősítéssel rendelkezik. Vállalati és önkormányzati pénzügyi vezetőként dolgozott, az egészségügyben a Szent Imre Kórház és az Erzsébet Kórház gazdasági igazgatójaként tevékenykedett.

Jelenleg saját vállalkozását vezeti, amely könyvvizsgálattal, adótanácsadással, könyveléssel, és üzletviteli tanácsadással foglalkozik. Üzletviteli tanácsadást döntően az egészségügy területén végzi. Legutóbb a Fővárosi Önkormányzat megbízásából elvégezték az önkormányzati tulajdonban lévő kórházak helyzetének felmérését. A Magyar Könyvvizsgálói Kamara, azon belül a Pénzügyi Tagozat tagja.

Varró József közgazdász, regisztrált mérlegképes könyvelő, pénzügyi és számviteli főiskolai végzettséggel rendelkezik vállalkozási szak, számviteli szakirányban. 5 éve a Balance Kft. alkalmazottja, vezető könyvelői beosztásban. Jelenleg a cég könyvelőirodai tevékenységének első számú vezetőjeként dolgozik.

IME

VI. Egészségügyi Infokommunikációs Konferencia

2008. május 28.

Best Western Hotel Hungaria – 1074 Budapest, Rákóczi út 90.

LARIX Kiadó Kft.

1089 Budapest, Kálvária tér 3. • Telefon/fax: 333 2434, 210 2682

www.imeonline.hu • ime@imeonline.hu • www.larix.hu • larix@larix.hu